

**Семей мемлекеттік Шәкәрім университеті
Экология кафедрасы**

СӨЖ

Тақырыбы: Өндірістік қалдықтар

Орындаған: Мукашева А.А.

Топ: ЭЛ 617

Тексерген:

Семей 2017

ЖОСПАР:

- I. Кіріспе
- II. Негізгі бөлім
 - 2.1. Өндіріс және тұтыну қалдықтары
 - 2.2. Республикада өндіріс қалдықтарының қалыптасу көлемі
 - 2.3. Қоршаған ортаның қалдықтармен ластануы
 - 2.4. Өндіріс және тұтыну қалдықтарымен жұмыс істеу кезіндегі экологиялық талаптар.
 - 2.5. Қауіпті қалдықтарды тасмалду кезіндегі экологиялық талаптар
- III. Қорытынды
- IV. Пайдаланған әдебиеттер

**Өндіріс қалдықтары-
құрамы
және физикалық-
химиялық қасиеті
жағынан түрліше
болатын қалдықтар.
Қалдықтар мөлшері
өндіріс
технологиясына,
бастапқы шикізаттың
сапасына,
материалдық
көлемділігіне, өндіріс
процестерін
ұйымдастыру
барысына байланысты.**

- **Республикада өндіріс қалдықтарының қалыптасу көлемі**
- Қазіргі уақытта республикаға да, Солтүстік Қазақстан облысы үшін де, тұтас тұрмыстық және өндірістік қалдықтардың қалыптасу көлемінің өсуі басым, бұл көбінесе өндірістің өсуіне, жаңа технологияларды енгізуге, қалалық тұрғындардың өсуіне және халықпен тауарларды тұтыну саласының өсуіне байланысты — буып-түйетін материалдарының өсуі, қалдықтар құрамының өзгеруі.

Солтүстік Қазақстан облысында қалыптасқан өндірістік қалдықтар, «Есіл экологиялық департаменті» ММ СҚФ мәліметтері бойынша 1.01.08 ж.. 37500,321 мың тонна құрайды, соның ішіне кіреді:

- «СевКазЭнерго Петропавл» ЖШС-ның күл үйінді қалдықтары, олардың жиналу көлемі 01.01.08 ж бойынша 37,483 млн. тонна құрайды, оларды орналастыруға қайта-қайта жаңадан алаңдар қажет;
- Петропавл қаласындағы кәсіпорындарда пайда болатын қалдықтар технологиялық процестер барысында (гальваношламдар, жергілікті тазарту құрылғыларының тұнбалары), кәсіпорындардың өндірістік алаңдарындағы шламжинағыштар мен арнайы резервуарларда орналастырылған;
- материалдарды механикалық өңдеу нәтижесінде құралатын өндірістік қалдықтар (абразивті және металдық шаң, пластмасстардың қалдықтары, шыны, полиэтиленді пленка және т.б.), тұтас тұрмыстық қалдықтардың полигонына (ТТҚ) және аудандық үйінділерге шығарылады. Осындай қалдықтардың құрылу көлемі жылына 10-20 мың тонна

- Облыста пайдалануға жарамсыз қорғаныс құралдары мен ыдыстарды көмуге арналған қолданыстағы қорымы жоқ.

Осы қалдықтар кәсіпорындардың аумағында жиналып, қоршаған ортаға әсер етпейтін жағдайларда, уақытша сақталады. Улы химикаттардың ыдыстарын көму орнына дейін тасымалдау мәселесі бар.

2007 жылы Петропавлда «Фирма Агрохимсевер и К» ЖШС өндірістік аймағында, облыстың бақылаушы органдарының келісімі бойынша, Қостанай қаласындағы «Шаруа» ЖШС қалдықтар полигонына кәдеге жарату үшін әкетумен пестицидтердің ыдыстары мен жинау мен жинақтау қоймасы ұйымдастырылған.

Нашар құралған полигондар маңайындағы топырақтың ластануы қалдықтардың шіру заттарымен байытылған су ағыстарымен болады. Ластаушылардың топырақтарға ауа жолымен түсуі шамалы.

Облыста қоршаған орта сапасын тиімді басқарудың ажыратылмайтын бөлігі ретінде өндіріс пен тұтыну қалдықтарын үйлестіру мен көму жерлерінде қоршаған ортаның компоненттеріне мониторинг жасау болып табылады. Қазіргі кезде осы мониторинг жыл сайын қалдықтар жинақтағышы бар Петропавл қаласында ғана, қолданыстағы ТТҚ полигонында және өнеркәсіптік кәсіпорындарда ауа, су, топырақ сынағы мен анализін алу жолымен жүргізіледі.

Өндірістік қалдықтардың басты себебі құрылыста өндірістің өсуі салдары, кіші және орта бизнестің қарқынды дамуы болып табылады. Кәсіпорындардың есеп берулерінде қалдықтардың толығы, сонымен қатар есептің нақтылығы көбейді. Осы өсу өндірістік кәсіпорындардың белсендірілуімен түсіндіріледі, көбінесе ірі қазандық иесі «Аксесс-Энерго Петропавловская ТЭЦ-2» ЖШС. Содан басқа, облыстық басқарма облыс бойынша жағылатын ірі қазандықтардың көмір көлемін қатаң бақылайды, оның сомасында біршама өсу байқалады.

Қалдықтарды қайта өңдеу с.і. ТТҚ, олармен қатар сорттауды енгізуді қажет. Қазіргі кезде қалдықтарды қайта өңдеу бойынша мақсатқа бағытталған жұмыс жүргізілуде.

Мысалы «АРМ-сервис» ЖШС кәсіпорны тұрмыстық пластикті өңдеу бойынша технологиялық желілерін шығару бойынша жұмыстарын жүргізуде. Толықтырғыш ретінде құм, күл, абразивті-темір ұнтағы. Мұндай желі жоғары сығымдау әдісін қолдану арқылы беттегіш және тротуарлық плиткаларын алуға, жиектер, жабынқыш, су төккіштерді, сәндік фронтондарды, алуға мүмкіндік береді. Бұл желінің сонымен қатар шыныны, ағаш қалдықтарын өңдеуге мүмкіндігі бар. Бір желінің бағасы — 19 млн. теңге. Келешекте Қазақстанның басқа аумақтарына және жақын шет елдеріне технологиялық желілердің өндірісін шығару жоспарлануда.

ҚОРЫТЫНДЫ:

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 292-бабы бойынша жергілікті атқарушы органдарға қалдықтарды сақтау, оны өңдеу, тиісті орындарға тасымалдау, оларды полигондарға орналастыру, қалдықтармен жұмыс істеу кезінде экологиялық талаптардың қатаң сақталуын қамтамасыз ету, жауапты кәсіпорындар құру және басқа да міндеттер жүктелген. Сондықтан да аудандық және ауылдық әкімдіктер қоршаған ортаны қорғауға арналған заң талаптарына сәйкес өз аймақтарындағы жер, су ресурстарын сақтауға, оны заң талаптарына сәйкес пайдалануға қатаң бақылау орнатуы керек.

ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР:

- Әлімбеков. Табиғатты пайдалану және оны қорғау негіздері
- «Табиғаттағы тепе-теңдік ғажайыптары» кітап
- www.egemen.kz
- www.kazekology.kz
- Степанов Ю. А. Экологическое прова.- М.: 2001г.
- ҚР экологиялық кодексі. Астана, 2007